

Plan för att skydda eleverna mot mobbning, våld, diskriminering och trakasserier

Skolans namn: Finno skola

Mot en stark gemenskap tillsammans

Enligt läroplanen har eleven rätt till en trygg studiemiljö. I enlighet med lagen om elev- och studerandevård ska det för varje skola utarbetas en elevvårdsplan för hur elevvårdsverksamheten ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Planen utarbetas i samverkan med elevhälsan, elever och deras vårdnadshavare. Den skolspecifika elevvårdsplanen ska innehålla en plan för skydd av elever/studerande mot våld, mobbning, diskriminering och trakasserier. Detta dokument utgör botten för skolornas arbete och innehåller följande delar

- Definitioner
- Arbets- och ansvarsfördelning
- Förebyggande arbete
- Ingripande åtgärder

Dokumentet fungerar som:

- Bilaga 3 för Förskolans elevvårdsplan. Se även [Säkerhetsanvisningar](#) för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.
- Bilaga 5 för Grundläggande utbildningens elevvårdsplan. Se även [anvisningar](#) i anknytning till säkerhet: bl.a. Anvisningar för skolor gällande våldssituationer, Rumstavla trakasserier, Verksamhetskort elev som utsätts för trakasserier

Dokumentet baseras på innehåll i [Yhdessä vahvaksi yhteisöksi- ei kiusaamiselle](#) samt [Antimobbningsarbete i skolor och läroanstalter](#) (Utbildningsstyrelsen, 2020).

**Virhe. Viitteen
lähde ei
löytynyt.**

Definitioner

Utgångsläget för en fungerande skolgemenskap är förtroende och samarbete. Det är viktigt att hela skolgemenskapen uttrycker en vilja att jobba för att alla ska känna sig trygga och trivas i skolan. En viktig del av det förebyggande arbetet är god kommunikation mellan skolans personal och elever samt inom dessa grupper, liksom med vårdnadshavare och andra samarbetsparter.

Trots förebyggande arbete uppstår det situationer som känns obehagliga, är kränkande och där det uppstår en maktobalans, av Utbildningsstyrelsen kallade mobbning. Varje medlem i skolgemenskapen ska känna igen mobbning och dess olika former. Alla ska också känna till gemenskapens praxis för hur man ingriper i situationer där det förekommer mobbning. Genom att tidigt upptäcka och effektivt ingripa i mobbningssituationer kan man förebygga de långvariga, och ofta allvarliga, psykosociala effekterna som mobbningen har. Gemensamt för mobbning, våld, diskriminering och trakasseri är att det kränker människans fysiska, psykiska eller sociala självbestämmanderätt.

Mobbning:

- är systematisk, avsiktlig och upprepat riktat mot samma person eller samma grupp
- sker när det existerar maktobalans och en bristande jämvikt i styrkeförhållandet mellan mobbaren och den mobbade eller gruppen, kallas även den utsatta/den som utsätter
- inbegriper roller utöver den mobbade och mobbaren också medlöparen, förstärkaren, försvararen och den tysta godkännaren.
- sker vanligen i grupp
- kan vara verbal (reta, säga elaka ord, härma, hota, utsätta för utpressning, skrämman, frysa ut, tvinga till handlingar, ge felaktiga råd etc.)
- kan vara fysiska kränkning (slå, sparka, knuffa, nypa, sätta krokben, kasta saker på någon, dra i håret etc.)
- kan vara psykiskt våld, vilket ofta är indirekt eller dold (härskartekniker, utfrysning, sprida elaka lögnar, manipulera gruppen att inte ta med alla, blickar, suckar, kroppsspråk etc)
- kan vara riktad mot egendom (skadegörelse, gömma saker, förstöra och slarva bort)
- kan ske via internet, mobiltelefon, sociala medier, spel och digitala lärplattformar m.fl.

**Virhe. Viitteen
lähdeettä ei
löytynyt.**

Mobbning på nätet

Mobbning kan ske på nätplattformar som sociala medier och spelgrupper. Skolans personal ska ingripa i mobbning som sker på skoltid eller i samband med skolans verksamhet och där skolans elever är inblandade, även då mobbning sker på nätet. Barn och unga som mobbas på nätet blir ofta mobbade också på andra sätt. Jämfört med traditionella mobbningsformer är en central skillnad att det är svårt att fly undan mobbning som sker på nätet då sociala medier även används hemma. Det är även viktigt att tala om fenomenet tillsammans med vårdnadshavare.

Det är viktigt att ordningsreglerna tar i beaktande användningen av mobilenheter i skolan och att i mediefostran diskutera sociala medier. Det är också viktigt att vuxna i skolan bekantar sig med de plattformar eleverna använder. Personalen meddelar vid behov även tjänsteleverantören ifall det kommer till kännedom att material som är kränkande för ett barn har publicerats på nätet.

Våld

Med våld avses att man avsiktligt utsätter sig själv, en annan person, en grupp eller en gemenskap för en våldshandling eller bruk av makt, antingen som ett hot eller genom att förverkliga det. Förutom mobbning kan även annat aggressivt, icke-önskvärt våldsamt beteende förekomma i skolan, t.ex. slagsmål. Det är frågan om en enstaka händelse som reds ut och sedan är över. Förfaringsätt för våldssituationer beskrivs i planer i anknytning till säkerhet: krisplan, räddningsplan, anvisningar för skolor angående våldssituationer, snabbguider för olika krissituationer.

Trakasserier

Trakasseri är förbjudet enligt diskrimineringslagen och är precis som mobbning en individuell upplevelse (att bli förödmjukad, hotad, aggressivt behandlad etc.) som bör tas på allvar. Med trakasseri avses ett beteende som syftar till att kränka en persons människovärde pga. personens sexuella läggning, kön, ursprung, funktionsnedsättning eller annat. Enligt jämställdhetslagen så klassificeras sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön som diskriminering.

Beteendet tolkas brett och det gäller e-postmeddelanden, miner, gester eller framställande av osakligt material på internet, sociala medier eller andra plattformar. Beteende som kränker människovärdet behöver inte riktas direkt mot en viss person utan det kan även riktas mot en grupp. Även mildare former förekommer som exempelvis som återkommande sexistiska kommentarer (t.ex. Hora, homo, du som kvinna/man). Också mildare former är skadliga i längden.

Med sexuella trakasserier avses verbalt, ickeverbalt eller fysiskt oönskat beteende av sexuell natur. Sexuella trakasserier kränker en persons psykiska eller fysiska integritet genom att skapa en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning. T.ex. är sexuellt antastande ett straffbart brott.

**Virhe. Viitteen
lähdeettä ei
löytynyt.**

Med trakasserier på grund av kön avses oönskat beteende som har samband med en persons könstillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck och som kränker personens psykiska eller fysiska integritet och skapar en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning. Det är dock inte av sexuell natur.

Till sexuellt utnyttjande av barn räknas sexuella handlingar som riktar sig mot barn under 16 år och som skadar barnets utveckling. Med grooming avses vuxnas medvetna och målinriktade verksamhet med syftet att få sexuell kontakt med barn eller locka barn att utföra sexuella handlingar. Sexualbrott mot barn som begås på nätet kan till exempel vara skickande av eller förfrågningar om meddelanden, bilder eller video med sexuell konnotation, eller utnyttjande som skett via webb-kamera.

Förfaringssätt för trakasserier beskrivs i Verksamhetskort Elev som utsätts för trakasserier samt Rumstavla för trakasserier.

Diskriminering

Diskriminering betyder att människor bemöts på ett ojämnt sätt på grund av att de hör (eller antas höra) till en viss grupp, till exempel om de har en viss övertygelse eller hör till en sexuell minoritet. Diskriminering beror ofta på fördomar och generaliseringar om gruppen i fråga. Diskriminering kan bestå av enskilda ord eller situationer, eller vara en följd av samhällets strukturer. I Finland förbjuds diskriminering i grundlagen, diskrimineringslagen, lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män, strafflagen och flera enskilda speciallagar.

Enligt 8 § i diskrimineringslagen får ingen diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Diskriminering är förbjuden oberoende av om den grundar sig på ett faktum eller en presumtion i fråga om personen själv eller någon annan. Därmed kan diskriminering också betyda att någon behandlas ojämnt på grund av att han eller hon är närstående till en person som hör till exempel till en etnisk minoritet (så kallad diskriminering på grund av närstående). En handling kan strida mot diskrimineringsförbudet också när gärningsmannen tar miste på en persons ursprung, ålder eller sexuella läggning (så kallad presumtiv diskriminering). Med diskriminering avses enligt diskrimineringslagen förutom direkt och indirekt diskriminering även trakasserier, vägran att göra rimliga anpassningar samt instruktioner eller befallningar att diskriminera.

**Virhe. Viitteen
lähde ei
löytynyt.**

Arbets- och ansvarsfördelning

Att förebygga och ingripa i mobbning, våld, diskriminering och trakasseri hör till alla som arbetar i skolan.

Ansvarspersoner

All personal i Finno skola ansvarar för att jobba förebyggande mot mobbning och trakasserier såväl via sitt agerande som bemötande. Personalen i vår skola har särskilda ansvars- och arbetsuppgifter för att förebygga och ingripa i mobbning, våld och trakasserier enligt följande:

Kiva Teamet: Susann Anttila, Rebecca Grundström, Marina Lönnberg, Sandra Myrevik, Erika Nordlund, Mirjam Nybacka

Juridiska ansvaret för att det mobbningsförebyggande arbetet genomförs: rektor Pia Björkenheim

Introduktion till Plan för att skydda eleverna mot mobbning, våld och trakasserier

Ange **när och vem** som ansvarar för att årligen introducera till Plan för att skydda elever mot mobbning, våld och trakasserier.

Personalen: personalmöte i augusti, Kiva-teamet

Eleverna: under Kiva-lektioner, klassläraren i samråd med Kiva-teamet

Vårdnadshavares: under föräldramöten, Kiva-teamet (klassläraren)

Övriga samarbetspartners: vid tillfälle, Kiva-teamet

Uppdatering, uppföljning och utvärdering av Plan för att skydda eleverna mot mobbning, våld och trakasserier

Planen uppdateras enligt följande:

KiVa-teamet uppdaterar planen i samråd med ledningsgruppen och elevvården. Planen uppdateras vid behov, åtminstone en gång per år (september).

Genomförandet av planen uppföljs enligt följande:

Planen följs upp och utvärderas av Kiva-teamet med hjälp av enkäter bland elever och personal. KiVa-teamet verkar även som en stödkontakt till klassföreståndare och annan personal i skolan.

Dokumentation i samband med uppföljning och utvärdering:

**Virhe. Viitteen
lähdeettä ei
löytynyt.**

Resultaten från enkäterna sammanfattas. Personalen tar del av sammanfattningen och den fungerar även som grund vid uppdatering av planen inför följande läsår.

Förebyggande arbete

Centralt är att i skolgemenskapen föra diskussioner om värdegrunden och hur man bemöter varandra. Förebyggande arbete skall vara på ett sådant plan att skolan ska ha redskap och verktyg att ingripa redan innan det blir frågan om mobbning. Arbetet inbegriper bl.a. stärkande av klassanda och gruppdynamiken samt stödjande verksamhet så att alla stöds i att våga vara sig själv. I delen för förebyggande arbete beskrivs skolans förfaringssätt, verksamhet och överenskommelser för att förebygga mobbning, våldsamt eller aggressivt beteende, diskriminering och trakasserier. Elevernas inbördes samspel och interaktionen mellan eleverna och de vuxna i skolan ska beaktas i arbetet.

Hur genomförs och behandlas enkäter som berör elevernas välmående, ork och vardag:

På individnivå:

Eleverna fyller i KiVa-programmets enkät i april/maj. Resultatet utvärderas av KiVa-teamet som gör upp en plan för åtgärder utgående från resultaten.

På klassnivå:

I klasserna förs diskussioner kring ork och välmående såväl i förebyggande som uppföljande syfte.

På skolgemenskapens nivå:

Resultaten från KiVa-enkäten går igenom och diskuteras. Åtgärdsförslag utarbetas enligt behov.

Samarbete med vårdnadshavare

Resultaten från enkäten delges vårdnadshavarna i form av en sammanfattning.

Ange vilka metoder program, modeller eller verktyg skolan använder för mobbningsförebyggande arbete, utvecklande av sociala färdigheter, gruppbildning och känsla av gemenskap (exempel finns på s.11). Modellen ska även anges på skolans hemsida.

Praktisk tillämpning:

**Virhe. Viitteen
lähdeettä ei
löytynyt.**

På individnivå:

Varje vuxen i skolan jobbar aktivt för att få kontakt med varje elev och stöda hen i sin personliga utveckling.

På klassnivå:

I klasserna jobbar vi regelbundet med att stärka elevernas självkännet, självkänsla och självförtroende samt att stärka sammanhållningen i klassen. Dessa i sin tur stöder elevernas ork och välmående.

Arbetet genomförs bland annat med hjälp av KiVa-materialets lektionsplanering och innehåll. Klassföreståndaren går igenom KiVa-materialets temaområden med eleverna och materialet kompletteras med andra mobbningsförebyggande material som t.ex. EQ-material, Friendsprogrammet och Vi i klassen.

På skolgemenskapens nivå:

Vi följer KiVa-programmet i form av kontinuerliga temalektioner med teman kring mobbningsförebyggande arbete och trivsel. Vi har vänklass-verksamhet som stöder känslan av gemenskap i skolan. Vi ordnar klass- och årskursövergripande aktiviteter samt fester och morgonsamlingar för hela skolan.

Samarbete med vårdnadshavare:

Klassläraren informerar vårdnadshavarna om det förebyggande KiVa-skola arbetet i klassen. KiVa-skola teamet presenterar KiVa skola arbetet i samband med föräldrakvällar i början av läsåret.

I elevvårdsplanen specificeras att skolan uppgör ordningsregler för trivsel och trygghet i skolan. Dessa godkänns av direktionen och bifogas till skolans elevvårdsplan. Ange hur skolan uppgör gemensamma regler för *grupper*, klassen och skolgemenskapen.

På gruppnivå: Hela skolan har gemensamma trivselregler.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

På klassnivå: Hela skolan har gemensamma trivselregler. Utöver detta kan klasserna göra upp egna klassregler. Eleverna får vara med och påverka utarbetandet av klassreglerna.

På skolgemenskapens nivå: Hela skolan har gemensamma trivselregler samt gårdsregler.

Samarbete med vårdnadshavare: Skolans trivselregler finns till påseende på skolans hemsida.
Hurdan vänelevsverksamhet och elevrådssverksamhet ordnas på skolan och hur informerar man om den.

På individnivå:

En representant från varje klass ingår i elevrådet. Diskussioner i klassen kring uppdraget innan valet.

Alla skolans elever är delaktiga i evenemang och kampanjer som elevrådet arrangerar.

Alla elever är involverade i skolans vänklassverksamhet.

På klassnivå:

Elevrådsstyrelsens klassrepresentant informerar klassen om elevrådets frågor, beslut och verksamhet. Alla klasser är delaktiga i skolans vänklassverksamhet.

På skolgemenskapens nivå:

Skolan har en egen elevrådsstyrelse som leds av ordförande Heidi Norrman och Tina Nordqvist.

Skolan har vänklassverksamhet. Vänklasserna fungerar enligt följande: åk 1 och 4, åk 2 och 5, åk 3 och 6. Klasslärarna ansvarar för att ordna regelbundna träffar med vänklasserna under läsåret, exempelvis läsning tillsammans, skriva brev till varandra, promenader, lekar eller andra samarbetsövningar.

Elevrådet har regelbundna möten vid vilka man för diskussioner och fattar beslut utgående från de åsikter som elevrådsrepresentanterna fört med sig från sina klasser.

Samarbete med vårdnadshavare:

Klassläraren informerar vid behov vårdnadshavare om elevrådets och vänklassernas verksamhet.

Hur ordnas fungerande samarbete vid övergångsskeden mellan enheter (t.ex. att sprida kunskap om elevvården och dess tjänster, speciellt vid övergångsskeden).

På individnivå:

Överföringsmöten ordnas inför varje övergångsskede samt besök vid den mottagande skolan.

Förskolebarnen har via SFN möjlighet att bekanta sig med skolan och skolans personal.

På klassnivå:

SKY-projektet samt besök vid mottagande skola stöder övergången från åk 6 och 7. Kuratorn från mottagande skola besöker klassen.

På skolgemenskapens nivå:

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

SFN ordnas varje höst och vår som ett samarbete mellan förskolan åk 1. Förskolan får bekanta sig med skolans personal samt skolans utrymmen. Vi värnar om samarbete mellan förskolans personal och elevhälsoteamet, samt skolans speciallärare. Vid överföringskedan hålls överföringsmöten.

I samarbete med vårdnadshavare:

Inför övergångsskeden ordnas föräldramöten. Vårdnadshavare deltar vid behov i överföringsmöte vid övergångsskeden.

Samarbete med ungdomsarbetare (t.ex. kamratstödsgrupper), myndigheter och andra samarbetspartners:

Sökö ungdomsgård bjuds in till skolan för att berätta om sin verksamhet, klasser har även möjlighet att besöka dem.

Även följande organisationer har hållit olika kurser och grupper för våra elever:

Barnvårdsföreningen (Vi i klassen), Mieli.ry, räddningsverket, Folkhälsan, Johanniterna (Första hjälpen kurs) m.fl.

Personalen kan använda sig av restorativt förhållningssätt (t.ex. MAPA®, RESTO, ART®). Restorativa förhållningssätt betonar en positiv process som bygger på möten, diskussioner och samarbete och som syftar till att öka förståelsen mellan parterna. Det stärker beredskapen för medling i utmanande situationer på ett konstruktivt sätt som stärker delaktigheten.

Personer som har deltagit i fortbildning:

Fortbildning 3.10 och 24.10 "Turvallinen oppimisympäristö" med Kira Hurme och Andreas Siemssen: samtliga assistenter och de flesta lärarna

MAPA: Ursula Koivikko

ART: Rebecca Grundström, Isabelle Larsson-Dahl

Följande personer ämnar delta i fortbildning:

Alla i personalen (som inte deltog hösten 2022) kommer att delta i "Turvallinen oppimisympäristö" med Kira Hurme och Andreas Siemssen.

Ingripande åtgärder

I skolan finns följande sätt att anmäla om mobbning med låg tröskel:

På individnivå: - genom att tala med lärare, skolgångshandledare, rektor eller någon i elevvården

På klassnivå: - genom att tala med lärare, skolgångshandledare, rektor eller elevvård

**Virhe. Viitteen
lähdeettä ei
löytynyt.**

På skolgemenskapens nivå: - genom samarbete mellan lärare, skolgångshandledare, rektor och/eller elevvård

Vid en incident:

Klassläraren eller den som sett incidenten samtalar och utreder. Klassläraren och hemmet informeras om incidenten. Incidentlapp fylls i.

Klassläraren följer upp med samtal samt stöder i klassen med lämplig verksamhet.

Om det i samtalen kommer fram att kränkning upprepats och pågått en tid så går fallet vidare till KiVa-teamet.

Klassläraren meddelar berörda föräldrar att KiVa-teamet är inkopplat.

I samarbete med vårdnadshavare:

Vi värnar om samarbetet mellan hem och skola och hoppas därför att vårdnadshavarna med låg tröskel är i kontakt med skolan (läraren, rektor eller elevvård) om de känner oro för sitt barn.

Processen för individuellt stöd, behövlig vård och utnämmandet av en vuxen för att stöda särskilt utsatt elev ser ut enligt följande:

Det mångprofessionella samarbetet mellan KiVa-teamet, lärare, rektor och elevvård är av stor vikt.

KiVa-teamets processer:

KiVa teamet börjar alltid med att prata med offret/utsatta, därefter med "mobbaren" och medhjälparna. Vid behov kan teamet också tala med andra som känner till händelsen. Strukturen för samtalsmetodiken följer KiVa skola programmet.

Då samtalen har hållits skall mobbaren/medhjälparna få chansen att förbättra sitt beteende och det hela skall få ett slut. KiVa teamet har uppföljningssamtal med de berörda för att kontrollera att en förändring skett. Ifall mobbningen fortsätter kommer föräldrarna att kopplas in. Vid behov effektiveras rastövervakningen.

Stödande arbete i klasserna:

Parallellt med KiVa-teamets utredningar behöver klassen arbeta med gruppdynamiska och gruppstärkande övningar för att bryta mobbningen. Olika material som KiVa-, EQ-material m.fl. används.

Ifall kränkningarna trots ovanstående fortsätter kan det även fattas beslut om inneraster, parallella raster samt avvikande tider för när skoldagen börjar och slutar.

Andra åtgärder för att ingripa i mobbning, trakasserier, diskriminering samt våldsamt och aggressivt beteende:

**Virhe. Viitteen
lähdeettä ei
löytynyt.**

Om mobbningen trots detta fortsätter sammankallas till ytterligare möten med rektor, vårdnadshavare, representant från KiVa-teamet och klassläraren. Vid mötet diskuteras vidare åtgärder

Vidare åtgärder kan vara:

- utomstående hjälp, till exempel "Vi i klassen"
- kontakt med elevvården och myndigheterna: polis och barnskydd
- skoldagen måste avbrytas för den som kränker
- mobbaren relegeras
- mobbaren - byte av klass tillfälligt
- mobbaren - byte av skola
- taxi kan tas bort / förändring vem åker med vem

Viktigt är att inte vidta nästa åtgärd förrän rimlig tid gått efter en insatt åtgärd så man hinner avgöra om åtgärden haft effekt och en förändring skett.

Modell över förfarande vid mobbning, våld, diskriminering och trakasserier:

De personer som i skolan ansvarar för utredningen av mobbning och trakasserier kan arbeta enligt följande modell. Två vuxna diskuterar och dokumenterar diskussionen enligt anvisningar för disciplinära åtgärder. Det är dessutom viktigt att välja ett neutralt utrymme i skolan för genomgång av händelsen med eleverna, skilt för sig. Uppföljningen av mobbning, diskriminering eller trakasserier är fortlöpande. Elevens ålder ska beaktas för förfaringsmodellen och åtgärderna.

Modell över förfarandet:

1. Diskussion med den mobbade/trakasserade/diskriminerade eleven, insamling av information över vad som har hänt
2. Diskussion med de elever som deltagit i mobbningen/trakasseriet/diskrimineringen, uppgörande av skriftliga löften över hur de kommer att ändra sitt beteende
3. Information till vårdnadshavarna över vad som hänt och vad som gjorts
4. Uppföljningsdiskussioner med alla parter

Ifall mobbningen/trakasseriet/diskrimineringen fortsätter:

- Diskussion med rektor
- Föräldramöte med elevernas vårdnadshavare
- Disciplinära åtgärder enligt plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder
- Brottsanmälan

Mötesstruktur för möte med en elevs vårdnadshavare:

**Virhe. Viitteen
lähdeettä ei
löytynyt.**

Deltagare kan bestå av följande personer: klasslärare/lärare, rektor och elevvårdspersonal vid behov, representant för skolans antimobbingsteam/utredande person. Det är viktigt att fundera över vilka personer som deltar så att mötet inte består av en större grupp skolpersonal och en vårdnadshavare.

Struktur för mötet:

- Ordförande öppnar mötet och problemet presenteras ur ett konstruktivt perspektiv
- Diskussion om lösningsförslag med vårdnadshavarna
- Överenskommelse om hur ärendet tas upp hemma med eleven/studeranden
- Överenskommelse om uppföljning

Mobbning och lagen

Ifall utredningsdiskussioner inte är en tillräcklig åtgärd kan det vara skäl att ta till straffrättsliga åtgärder. Innan åtgärder vidtas bör man försäkra sig om att fallet uppfyller de brottskännetecken som lagen kräver. Därtill behövs bevis och vittnen som kan bestyrka mobbningen. För att fallet ska gå vidare till rättslig behandling krävs brottsanmälan, förundersökning och åtalsprövning.

Skolans lärare och rektor är skyldiga att meddela om trakasserier, mobbning, diskriminering eller våld som skett i skolan eller under skolvägen och som kommit till hans eller hennes kännedom till vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den elev som gjort sig skyldig till detta och för den elev som utsatts för detta.

En elev är enligt lag skyldig att inte mobba eller diskriminera samt handla så att hen inte äventyrar andra elevers, skolgemenskapens eller studiemiljöns säkerhet eller hälsa. Mobbning är en brottslig verksamhet då den uppfyller de brottskännetecken som fastställs i lagen. På mobbning kan lagparagrafer som gäller ärekränkning, olaga hot, lindrig misshandel eller misshandel tillämpas. Att fungera som medbrottsling, medhjälpare och anstiftare är enligt lag brottsliga handlingar. Straffet varierar från böter till fängelsestraff. De ungas brottsrättsliga ansvar börjar först vid 15 års ålder, men hen har ändå skadeståndsansvar för skador hen avsiktligt har förorsakat. Ersättningen kan vid behov tas från den första lönen.

Målsägandebrott den mobbades föräldrar eller mobbade (över 15 år) beslutar om hen vill göra en brottsanmälan (lindrig misshandel, olaga hot, ärekränkning).

Allmänt åtal undersöks alltid av polisen oavsett om offret kräver det eller inte. I sådana fall kan även skolan vara den som gör brottsanmälan (misshandel).

Lindrig misshandel åsamkar offret fysisk smärta men ger inte bestående men, t.ex. att knuffa och lugga någon.

**Virhe. Viitteen
lähdeä ei
löytynyt.**

Olaga hot när hotet riktar sig mot personens fysiska eller psykiska integritet. Det kan vara en muntlig hotelse, ett brev, ett sms- eller e-postmeddelande eller ett fysiskt hot, t.ex. vapen.

Ärekränkning om man framför en osann uppgift, eller en antydning om någon med avsikt att orsaka skada eller lidande för den kränkta.

Misshandel fysisk misshandel som ger men, dvs. att skada en annan människas hälsa.

Straffbar hatretorik är kommunikation som uppfyller kännetecknen för brott. Vanliga brottsrubriceringar för straffbar hatretorik är hets mot folkgrupp, ärekränkning, spridande av information som kränker privatlivet eller brott mot trosfrid.

Spridande av information som kränker privatlivet kan vara exempelvis spridning av uppgifter, antydning eller bild så att gärningen är ägnad att orsaka skada eller lidande för den kränkta eller att utsätta personen för missaktning.

Sexualbrott är bland annat våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuellt utnyttjande, sexuellt antastande, sexuellt utnyttjande av barn, köp av sexuella tjänster av ung person och lockande av barn i sexuella syften.

Olaga förföljelse är en situation där någon upprepade gånger hotar, följer efter, iakttar, kontaktar eller på något annat jämförbart sätt förföljer någon annan så att förfarandet är ägnat att skapa rädsla eller ångest hos den som förföljs.

Brottsrubriceringar för mobbning som sker på nätet kan vara exempelvis olaga hot, brott mot kommunikationsfrid, identitetsstöld, upphovsrättsbrott, störande av post- och teletrafik, dataintrång, kränkning av kommunikationshemlighet, bedrägeri eller dataskadegörelse.

Virhe. Viitteen
lähdeä ei
löytnyt.

Exempel på metoder som utvecklats för antimobbingsarbetet

Det finns flera metoder och program för att förebygga och ingripa i mobbning, stärka emotionella och kommunikativa färdigheter och för att utveckla verksamhetskulturen. Nedan har exempel på några av dem samlats för den grundläggande utbildningen.

Ansvarstrappan. <http://www.kidsskills.org/svenska/ansvarstrappan/>

Fadderelevsverksamhet. Mannerheims Barnskyddsförbund.

<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-jaoppilaitoksille/kummioppilastoiminta/>

Folkhälsans material på svenska t.ex. gällande stöd till föräldrar, jämställdhet, handlingsplan, vänelever, skolfred: <https://www.folkhalsan.fi/barn/professionella/anti-mobbning/>

Hyvinvoinnin vuosikello. Sosiaalisen vahvistamisen toimintamalli yhteisölliseen hyvinvointityöhön perusopetuksessa. Rovaniemi stad. <https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=22f675c8-f199-48ee-94a4-80cc0d619be4>

Hyvän mielen koulu. Käsikirja mielenterveystaitojen vahvistamiseen yläkouluissa. MIELI Psykisk Hälsa Finland rf. <https://mieli.fi/fi/kirjat/hyvan-mielen-koulu-kasikirja-ylakoululaisen-mielenterveyden-edistamiseen>

Institutet för hälsa och välfärd. <https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/forskning-ochutveckling/tjanster/statens-specialtjanster-inom-social-och-halsovarden/medling>

Programmet Askelettain. Hogrefe. <http://www.hogrefe.fi/testit/askeleittain/>

Programmet Friends. Stationens Barn rf. www.asemanlapset.fi/sv/organisation/friends

Programmet KiVa Skola. Åbo universitet. <https://www.kivaskola.fi>

Programmet Lions Quest. <http://www.lionsquest.fi/framsidan/>

ProSkola <https://inlarningochstod.fi/proskola/>

Skolfredsprogrammet. Folkhälsan, Finlands Föräldraförbund, Mannerheims Barnskyddsförbund, inrikesministeriets polisavdelning och Utbildningsstyrelsen. <https://www.mll.fi/skolfreden>

Vän-/stödelevsverksamhet. Mannerheims Barnskyddsförbund. www.mll.fi/tukioppilastoiminta
VERSO-programmet för kamratmedling. <http://sovittelu.com/vertaissovittelu/pa-svenska/>

Yhteispeli. Samspel. Institutet för hälsa och välfärd. <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiatuntijatyo/hankkeetja-ohjelmat/yhteispeli>